

er geen woorden zijn, wordt het stuk een choreografie die aan zeer strikte regels blijkt te beantwoorden. Acteurs verschijnen steeds *en profil* of frontaal, en geven een bepaalde blik of een gebaar ten beste, om vervolgens weer te verdwijnen met een rustige dan wel geagiteerde stap. Het is een briljante, dolkomische demonstratie van de manier waarop theatrale conventies werken en daardoor als het ware vanzelf een leeswijze en een inhoud produceren, los van de tekst.

Na Camoletti gaat het licht weer uit. In het duister hoor je een enorm gedruis, alsof het hele decor kort en klein geslagen wordt. En dan staan de acteurs er weer. Een stapeltje boeken, dat al de hele tijd vooraan op het podium lag, trekt nu de aandacht. Twee mannen hijsen, met de rug naar het publiek, de kleine Christine Bombal op dit boekenverhoog, en beginnen haar, met een boek in de hand, zachtjes dingen in de oren te fluisteren. Letterlijk een beeld van de acteur als kanaal, als stem van de tekst van een ander. Al ligt het iets subtieler, want aanvankelijk

produceert Bombal gevat en vol overtuiging een discours over acteren en dramaturgie, alsof ze ter plekke haar eigen gedachten oppert. Naarmate de fluisterstemmen luider worden en het tempo opdrijven, gaat de coherentie van haar discours echter verloren. Ze hapert steeds vaker in een poging om te beslissen welke van de souffleurs ze zal volgen, tot er niets dan een hortende reeks gemeenplaatsen over het theaterspel uit haar mond komen. Finaal wordt ze overstemd door haar souffleurs, en het verhoog weer afgehesen. Ook hier voel je Beckett weer om de hoek loeren: het lichaam van de actrice is een container voor een geest die slechts in schijn autonoom is, maar in werkelijkheid onbegrijpend anderen nabouwt.

Meer Beckett, veel Jérôme Bel en een scheut Marguerite Duras vormen het fundament van het laatste deel van het stuk. Drie acteurs plaatsen pancartes met de woorden 'ici', 'là', 'ailleurs' en 'à cet endroit' op rijtjes. Vervolgens begint Bombal een tekst voor te lezen waarin de handelingen van een groep

mensen beschreven worden op een hoogst repetitieve manier: 'toen gingen ze van hier naar die plek en daar gingen ze elders. En toen kwamen ze naar hier en dan weer naar daar...' De acteurs proberen die actie letterlijk zo getrouw mogelijk uit te voeren door heen en weer te hollen tussen de desbetreffende pancartes. De conventionaliteit van de theatrale plaatsbepaling, en meteen van het theatrale lichaam als marionet van een hogere stem, wordt zo op een hilarische manier gedemonstreerd. De finale ontmantelt ten slotte ook die stem. Twee acteurskoppels, telkens man en vrouw, spelen de afscheidsscène van *Agathe* van Marguerite Duras. Ze staan achter elkaar, maar wisselen voortdurend van plaats. Haast onmerkbaar begint degene die achteraan staat de tekst van de andere over te nemen, de klassieke 'gag' van een man die plots een vrouwenstem krijgt en vice versa. Dat is meteen ook de finale demontage van de eenheid van lichaam, stem en geest: wat rest is een onhoudbare lachbui.